

ISBN: 978-605-81278-0-7

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 72

Tarih

Editör

Sezai Saraç

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1-6. Baskı
2010-2015

Ketebe'de 1. Baskı
Eylül 2018
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

İhlas Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 12227

Merkez Mah. 29 Ekim Cad.

İhlas Plaza No: 11 A/41

Yenibosna Bahçelievler / İstanbul

Tel: 212.454 37 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Öncesi ve Sonrasıyla
Tek Parti Devri

Küller Altında Yakın Tarih Dizisi - 6

M U S T A F A A R M A Ğ A N

KETEBE

Mustafa Armağan

Urfalı bir anne-babanın çocuğu olarak Cizre'de dünyaya geldi (1961). Üniversiteye kadarki eğitim hayatını ilk yazı denemelerine başladığı Bursa'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1985 yılında mezun olduktan sonra İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yüksek lisansa başladıysa da, yayıncılığın cazibesine kapılarak uzun yıllar İlim, Risale, İnsan, İz, Ağaç ve Etkileşim Yayınları'nda editör, yayın danışmanı ve yayın yönetmenliği görevlerinde bulundu. *İzlenim* dergisini yönetti.

Bugüne kadar 50 kitaba imza atan Armağan özellikle tarih yazıları ve kitaplarıyla geniş bir kitleye ulaşmayı başardı. Halen *Derin Tarih* dergisi genel yayın yönetmenliği ve KETEBE Yayıncılık'ta yöneticilik yapmakta, konferanslarının yanı sıra *Yeni Şafak*'ta haftalık tarih sohbetleri kaleme almaktadır.

Yaygın bir okur kitlesine ulaşan kitapları arasında şunlar sayılabilir:

Abdülhamid'in Kurtlarla Dansı (3 cilt), Kızıl Elma Peşinde Bir Ömür, Küller Altında Yakın Tarih, Büyük Osmanlı Projesi, Avrupa'nın 50 Büyük Yalanı, Osmanlı: İnsanlığın Son Adası, Kâzım Karabekir'in Gözüyle Yakın Tarihimiz, Kızıl Pençe, Fetih ve Fatih (derleme), Satılık İmparatorluk, Osmanlı'yı Kuran Şehir: Bursa'ya Şehrengiz, Petersburg'da Osmanlı İzleri, Cemil Meriç'in Dünyası (derleme), Cemil Meriç Konuşuyor (derleme), Türkçe Ezan ve Menderes, Yavuz Sultan Selim Han, Âsım'ın Nesli, Ayasofya Entrikaları, Küresel Kuşatma Karşısında İnsan (derleme), İnsan Yüzlü Şehirler, Osmanlı'nın Kayıp Atlası.

İçindekiler

Önsöz.....	7
------------	---

I. BÖLÜM / KAYIP TARİHTEN SAYFALAR

Milli Mücadele'nin kayıp gazetesi	17
Vahdettin İngilizlerle gizli anlaşma yaptı mı?	30
Sevr'i tartışmaya açma zamanı geldi mi?.....	35
Sevr'in Hayaleti Lozan'da ne Arıyor?.....	46
Savarona nasıl kurtulur?	55
Cumhuriyet demokrasiye ters düşmek zorunda mı?	62

II. BÖLÜM / TEK PARTİ: BİR DİKTA, BİR DİKTATÖR

İstiklal mahkemeleri âdil miydi?	75
Siz sansürü Tek Parti döneminde görmeliydiniz.....	88
Takrir-i Sükûn, 'Susma Yasası' demektir.....	94
Meğer Einstein'ın teklifini İnönü reddetmiş.....	100
Seyyid Rıza'nın imdat çağrısı.....	109
Tunceli, Dersim kıyımına rağmen neden CHP'yi tutar?	116
'Dersim'i vurun' emrini Atatürk mü verdi?	121
CHP, Said Nursi'yi Menderes'in öldürttüğü iftirasını atmaktan çekinmemişti	131

CHP'nin Uşak'ta başlattığı "Büyük Taarruz"	136
Demokrasinin yeni bir kırılma noktasında Fevzi Çakmak	141
Fevzi Çakmak öldü mü, öldürüldü mü?	151
Yargıya ideolojiyi sokan adam: Mahmut Esat Bozkurt	157
CHP Atatürk'ü Koruma Kanunu'na anayasaya aykırı diye karşı çıkmıştı	163
Osman Gazi'nin başucundaki hakaret anıtı	173
İnönü devrinde İsrail'e gidecek Yahudilere insani yardım yapmıştık	179

III. BÖLÜM / DEMOKRASİ YOLUNDA İDAMLAR

CHP de Arapça ezan lehine oy vermişti	189
Türkçe ezan ve Menderes	195
Menderes'in ilk işi orduyu temizlemek olmuştu	202
27 Mayıs Kerbelası 3 can almıştı	207
İmralı adasında iki kara gün	217
Menderes'i zehirlediler mi?	234
Menderes'i ipe götüren 10 sebep	239
Asıl idam fotoğraf ları nerede?	245
Menderes, kendi lehine yapılacak askeri darbeye onay vermemişti	250
Darbeler kendi çocuklarını nasıl yer?	256
<i>Yararlanılan eserler</i>	263

Önsöz

Türkiye 1923 senesinden beri bir “tarih bunalımı”ndan mustariptir. Daha doğrusu, İkinci Meşrutiyet’in ilan edildiği 1908’den beri. Nitekim tarih ders kitaplarımızdaki en inatçı tarih klişelerinin bir kısmının Meşrutiyet devri ikliminde boy verdiğini biliyoruz. Mizancı Murad’dan tutun da Ahmed Refik’e kadar uzanan ve bu yolla Cumhuriyet devrine bağlanan popüler tarihçilik, beraberinde birçok önyargıyı ve vahim yanlışı da halka yaymış ve taşımış oldu. Mesela Sultan II. Osman’ın “Genç Osman”, Sultan İbrahim’in “Deli İbrahim” yapılması da, güya Tophane semtindeki Takiyüddin Rasathanesi’nin "topa tutularak" yıktırılması iddiası da bu karışık dönemin hazin miraslarındandır.

Cumhuriyet dönemi ise Meşrutiyet tarihçiliğinin Osmanlı’yı eleştiren tarih mirasını devralmakla birlikte, kendisine yeni bir istikamet çizmiş, bin yıllık İslam tarihi eğitimini karanlık Orta Çağ’ın bir mirası sayarak reddetmiş (hâlbuki Orta Çağ’ı karanlık olan Avrupa’ydı, bizim “Orta Çağ’ımız” ise tam tersine apaydınlıktı) ve İslamiyet’ten önceki tarihe, özellikle Orta Asya Türk tarihine dönerek oradan itibaren yeni bir tarih

algısı oluşturmaya kalkmıştır. Böylece bir insanın kimliğini tanımlayabilecek en yakın tarihin canlı hatıraları hafızadan silinerek, hatta zorla unutturularak, halkını yarısı efsane, yarısı gerçek bir farazî tarihi edinmeye zorlamıştır.

Böylece yakın tarihi karanlıklara gömen ama uzak ve muğlak tarihi yücelten nevezhur bir tarih anlayışı yaygınlaştırılmış oldu. Bir başka deyişle, Cumhuriyet'in varlığına en yakın, yani onun güncel varlığını, halkının serencamını ve neden burada olduklarını açıklamaya en müsait bölümler hafıza çekmecesinden temizlenecek, buna karşılık tarihin karanlık labirentleri içinde kaybolması mukadder bilinmeyenleri bilinenenden fazla olan bir farazî tarih, içinden cımbızla seçmeler yapılmak suretiyle halka, "İşte senin gerçek tarihin bu!" diye gururla sunulacaktır.

Peki bu bin küsur yıllık tarih hangi çöp okyanusuna atılacak, bünyesinden en azından üç imparatorluk ve birçok devlet çıkartmış bulunan bu görkemli mirasın güneşi hangi rüzgârın kuvvetiyle söndürülebilecektir? O zaman 'hangi hakla Anadolu'dasınız, İstanbul'dasınız, Trakya'da işiniz ne', diye sorgulandığında ne cevap verilecektir? Buraları vaktiyle işgalci birileri almış, biz de onların nobran elinden kurtardık mı diyecektik?

İşin tuhafı, bu denilmiştir de. Bursa'da, Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'ye ait türbenin yanı başına 1925 yılında kasıtlı olarak dikilen sözde "Şehitler Abidesi", Bursa'yı Yunanlılardan değil de, Osmanlılardan kurtarmış(!) olan "Hükümet-i Cumhûriye"nin yaldızlı imzasını taşımaktaydı yakınlarla kadar.

Bu tarih dışı söylemde Türkiye, âdeta 600 yıllık bir işgalci ve sömürgecinin, yani Osmanlı Devleti'nin elinden kurtarılmaktadır!

İşte Cumhuriyet döneminde yaşanan "tarih travması"nın bizi getirip bıraktığı nazik nokta, yazımızın başında sözünü ettiğimiz ve hala hal çaresini bulamadığımız "tarih bunalımı" olmuştur.

Burada Őu soru haklı olarak sorulabilir:

DediĐiniz gibi, Cumhuriyet d6neminde geçmiŐ b6t6n6yle unutturulabilmiŐ, hafızamız k6k6nden kazınıp temizlenmiŐ olsaydı buna itiraz edebilecek mihrakların da ortadan kalkması, dolayısıyla bir “bunalım”ın çıkmamıŐ olması gerekmez miydi?

DoĐru. Bir “bunalım”ın ortaya çıkabilmesi için bir y6ndeki hareketin baŐarıya ulaŐamaması ve karşı y6ndeki hareketin onun y6r6y6Ő6n6 engellemesi gerekir. 6te yandan Cumhuriyet d6neminde baŐarılmak istenen “tarihsiz geliŐme”, tarihi bir “y6k” (safra) olarak bir kenara bırakıp yoluna geleneksiz devam etme arzusu, “imk6nsız”ı istemekten başka bir Őey değildi.

Basit bir misal verelim:

Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal, Osmanlı padiŐahlarının yaptırdığı Dolmabahçe Sarayı’nda yıllarca kalmıŐ ve son nefesini yine aynı sarayda vermişti. EĐer tarihî mirastan bir vebalı gibi kaçılması gerekiyorsa bu tezdadı nasıl açıklamak gerekiyordu?

Dolayısıyla Cumhuriyet projesi, zahiren Osmanlı tarihinden uzaklaŐıĐı, hatta koptuğu s6ylemine rağmen, fiiliyatta o tarihin içine g6m6l6 kalacaktı. Ve zaman zaman da Fatih Sultan Mehmed’in, Yavuz Sultan Selim’in, Barbaros Hayreddin PaŐa’nın, Mimar Sinan’ın y6celtilmesi, İstanbul’un 500. fetih yild6n6m6n6n t6renlerle kutlanması vs. gibi zihnî ŐaŐılıklara prim vermek zorunda kaldı. (Tabii s6z6m ona “devrimci” takımın, bunları da “karşı devrimciler”e verilmiŐ “6d6nler” olarak g6receklerine kuŐku yoktur.)

Siyasette 1950 devrimi nasıl muazzam bir sarsıntı meydana getirmiŐse, aynı Őekilde tarih alanında da yeni bir aılımin mayası o d6nemde karılacak, 1953 yılındaki İstanbul’un 500. fetih kutlamalarından baŐlayıp Malazgirt zaferinin